

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ З ІНСТИТУТАМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Мета. Метою статті є з'ясування засад взаємодії прокуратури з інститутами громадянського суспільства в контексті реалізації правоохоронної функції. **Методи.** Теоретико-методологічна основа дослідження представлена комплексом загальних і спеціальних наукових методів дослідження. Зокрема, метод аналізу та синтезу, системний, системно-структурний і порівняльно-правовий застосовувалися під час аналізу чинного законодавства України й оцінки сучасного стану врегулювання окремих аспектів взаємодії органів прокуратури з інститутами громадянського суспільства. **Методи аналізу, синтезу та прогнозування** сприяли визначенню окремих дискусійних положень концепції «Прокурор громади». Загалом комплексний підхід щодо застосування загальних і спеціальних наукових методів дослідження забезпечив достовірність і обґрунтованість висновків, сформульованих рекомендацій і пропозицій. **Результати.** Проведений текстовий аналіз Конституції України та Закону України «Про прокуратуру» засвідчив, що основними профільними законодавчими актами не визначено правових засад взаємодії прокуратури та формалізованих структур громадянського суспільства, зокрема таких, як медіа, громадські організації й інші об'єднання громадян. Це дозволило констатувати, що сучасний стан правового забезпечення сумісної діяльності останніх у контексті провадження правоохоронної діяльності є недостатнім. Тому для забезпечення провадження такої діяльності в межах правового поля, уніфікації спільних алгоритмів діяльності та вироблення дієвих форм взаємодії, важливим є врегулювання цих аспектів на законодавчому рівні. З'ясовано, що перспективним у налагодженні плідної комунікації прокуратури та неурядових організацій, населення є впровадження Концепції «Прокурор громади», однак наголошено на важливості реформування законодавства для реалізації закріплених у ній ідей. Визначено, що апробованим є досвід громадянського суспільства деяких країн Європи та світу. Установлено, що останні цілеспрямовано засвідчують, що основним конституційним обов'язком органів прокуратури є захист і забезпечення соціальних інтересів, правової системи та демократичного суспільства, а також визначають пріоритетні напрями діяльності офісу прокурора, яким варто приділяти «особливу увагу» у забезпеченні судового переслідування. **Висновки.** Виходячи із сучасних реалій, у яких відбувається розвиток інститутів громадянського суспільства України, важливим є налагодження їхньої комунікації та взаємодії з органами прокуратури. Перспективними до впровадження вбачаються такі форми реалізації правоохоронної функції держави, шляхом сумісної взаємодії окреслених суб'єктів, як залучення медіа до інформування населення про результати та характер діяльності органів прокуратури, інформування про результати проведення журналістських розслідувань для компетентної перевірки останніх щодо виявлення фактів протиправної поведінки окремих суб'єктів чи їх груп. Важливим є залучення громадських організацій, зокрема правозахисних, та інших об'єднань громадян для сумісного проведення інформаційно-просвітницьких, наукових заходів, залучення останніх до таких актуальних форм діяльності, як документування воєнних злочинів, проведення розвідок відкритих даних і аналіз соціальних мереж щодо виявлення протиправних дій окремих суб'єктів тощо. Наголошено на тому, що перспективи подальшої взаємодії прокуратури з інститутами громадянського суспільства зумовлюють потребу нормативного закріплення відповідних правових засад цієї діяльності. У зв'язку із чим запропоновано внести зміни до Закону України «Про прокуратуру», зокрема доповнити його окремим розділом, який має визначити фундаментальні засади взаємодії органів прокуратури з інститутами громадянського суспільства.

Ключові слова: правоохоронний орган, правоохоронна функція, діяльність, співпраця, комунікація, принцип, громадська організація, медіа, суспільство.

Пилип Вікторія,
кандидат юридичних
наук,
доцент кафедри
адміністративного,
фінансового
та інформаційного
права Ужгородського
національного
університету
orcid.org/0000-0001-
6483-0749
victoria.pylyp@ukr.net

1. Вступ

На сучасному етапі державотворення актуальним завданням залишається залучення інститутів громадянського суспільства до взаємодії із правоохоронними органами. Національною стратегією про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 рр. передбачено, що одним із стратегічних завдань у цьому напрямі є «посилення комунікації правоохоронних органів із правозахисними та іншими інститутами громадянського суспільства, зокрема шляхом створення консультативно-дорадчих органів з метою організації обміну інформацією та обговорення проблемних питань, пов'язаних із безпекою діяльності представників інститутів громадянського суспільства» (Указ Президента України, 2021).

Одним із правоохоронних органів, який відіграє важливу роль у підтриманні та формуванні безпечового середовища в державі, є прокуратура України. У зв'язку із чим нині актуалізоване завдання щодо налагодження її взаємодії з формалізованими структурами громадянського суспільства. Як слушно констатують у правничій літературі, взаємодія окреслених суб'єктів є одним з елементів забезпечення законності та правопорядку в державі (Окопник, 2020, с. 61).

На підставі узагальнення юридичної літератури, підготовленої українськими вченими, можемо визначити, що комплексних досліджень проблематики взаємодії органів прокуратури України й інститутів громадянського суспільства проведено не було. Окремі аспекти взаємодії останніх висвітлені в роботах Т. В. Корнякової (2004 р.), О. В. Хорсуненка (2019 р.), І. С. Курбатової (2020 р.), М. В. Коваліва (2023 р.) та інших. Однак поза увагою вчених залишились адміністративно-правові засади взаємодії окреслених суб'єктів, які, виходячи з реалій сьогодення, потребують свого аналізу, вирішення питання про розширення та подальше закріплення на законодавчому рівні. Саме тому *мету статті* визначено як з'ясування засад взаємодії прокуратури з інститутами громадянського суспільства в контексті реалізації правоохоронної функції. Для досягнення означеної мети поставлено такі *завдання*:

1) на підставі аналізу положень чинного законодавства визначити особливості правового статусу органів прокуратури України й оцінити сучасний стан правового врегулювання їх взаємодії з інститутами громадянського суспільства в контексті реалізації правоохоронної функції; 2) визначити особливості взаємодії згаданих суб'єктів у напрямі здійснення правоохорони; 3) окреслити перспективи реалізації концепції «Прокурор громади» як одного зі шляхів налагодження взаємодії прокуратури із громадськістю; 4) установити способи вдосконалення правого регулювання взаємодії органів прокуратури України та формалізованих структур громадянського суспільства.

Реалізація визначеної мети та виконання окреслених завдань забезпечені шляхом використання комплексу загальних і спеціальних наукових методів дослідження. Зокрема, метод аналізу та синтезу, системний, системно-структурний і порівняльно-правовий застосовувалися під час аналізу чинного законодавства України й оцінки сучасного стану врегулювання окремих аспектів взаємодії органів прокуратури з інститутами громадянського суспільства. Методи аналізу, синтезу та прогнозування сприяли визначенню окремих дискусійних положень концепції «Прокурор громади». Загалом комплексний підхід до застосування загальних і спеціальних наукових методів дослідження забезпечив достовірність і обґрунтованість сформульованих висновків, рекомендацій і пропозицій.

2. Взаємодія органів прокуратури з інститутами громадянського суспільства України

Різним аспектам діяльності органів прокуратури присвячені монографічні праці О. І. Авраменка, А. В. Бабінської, М. Н. Берідза, І. С. Біліченко, М. М. Бурбики, Б. Г. Васильчука, В. М. Гусарова, Д. С. Д'ячкова, В. В. Дерев'янка, С. О. Жуваки, М. Г. Іванця, Г. С. Іванової, М. О. Изотової, В. В. Карпунцова, Ф. В. Кашарського, С. М. Кізя, Т. В. Корнякової, М. В. Касюти, С. С. Мірошніченка, В. М. Панова, С. В. Подкопаєва, Г. В. Попова, К. О. Розсохи, А. Г. Рубана, В. Л. Синчука, М. М. Стефанчук, А. А. Торобіцької-Громової, О. В. Хорсуненка, Р. М. Шестопалова та багатьох інших. Незважаючи на вагомі теоретичні напрацювання, поза увагою науковців залишалися проблеми взаємодії інститутів громадянського суспільства й органів прокуратури, що, на нашу думку, негативно позначається на багатьох процесах, зокрема й тих, що пов'язані з реалізацією правоохоронної функції.

Для визначення адміністративно-правових засад взаємодії органів прокуратури та формалізованих структур громадянського суспільства варто звернутись до положень профільних законів. Текстуальним аналізом положень Закону України «Про прокуратуру» (2014 р.) встановлено, що ним не визначено окремих засад взаємодії цього органу з інститутами громадянського суспільства. Останнім лише закріплено обов'язок цього правоохоронного органу двічі на рік інформувати населення про свою діяльність шляхом здійснення повідомлення в медіа. Інших положень, які б якоюсь мірою регулювали згадане питання, не виявлено.

Відсутність правових механізмів, що реально функціонують, взаємодії інститутів громадянського суспільства й органів прокуратури можна пояснити тим фактом, що на останні покладено функції підтримання державного обвинувачення, організації та процесуального керівництва досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними й іншими слідчими та розшуковими діями органів правопорядку, представництва інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом (Конституція України, 1996), а також координації діяльності правоохоронних органів щодо протидії правопорушенням і злочинності. Щодо останньої, варто наголосити на тому, що вона дозволяє значно підвищити сумарний ефект дій, спрямованих на реалізацію правоохоронної функції, зокрема в аспекті протидії злочинності, зміцненню законності та правопорядку, усунення паралелізму, дублювання, роз'єднаності, а також передбачає активне, творче й ефективне виконання кожним з органів покладених на них завдань і неприпустимість змішування функцій, заміни одних органів іншими (Ковалів, 2023, с. 229). Проте, на нашу думку, окреслені напрями діяльності органів прокуратури цілком не виключають можливостей їх взаємодії з формалізованими структурами громадянського суспільства.

Не доводиться стверджувати, що взаємодія між інститутами громадянського суспільства й органами прокуратури не відбувається або ж неефективна. Як свого часу вказували деякі з українських учених, до основних напрямів взаємодії інститутів громадянського суспільства та прокуратури можуть бути віднесені такі: 1) обмін інформацією про стан законності та поширеність окремих правопорушень, використання матеріалів громадських формувань для аналізу стану законності; 2) участь представників громадських формувань у координаційних і міжвідомчих нарадах; 3) участь представників громадськості в перевірях дотримання законів прокуратурою; 4) передача матеріалів про правопорушення на розгляд громадських організацій (Корнякова, 2004, с. 14).

Нині дискурс взаємодії органів прокуратури з інститутами громадянського суспільства суттєво не змінився, адже не змінилася правова основа діяльності згаданих суб'єктів. Водночас, з огляду на останні тенденції, передусім варто констатувати важливість налагодження ефективної взаємодії прокуратури з медіа. Як слушно вказували в юридичній літературі, для покращення комунікації між органами прокуратури та населенням і збереження водночас конфіденційності можуть бути використані такі інструменти: 1) вебсайти прокуратури та/або конкретних прокурорів; 2) «Дні відкритих дверей» прокуратури (зустріч із прокурорами або спеціалістами, які можуть відповісти на запитання щодо конкретних аспектів діяльності, відео, яке представляє організацію тощо); 3) пресконференції (наприклад, презентація річного звіту про діяльність тощо); 4) участь прокурорів у публічних дебатах (медіа, конференції-дебати, презентації для асоціацій і клубів тощо); 5) створення телевізійних програм, орієнтованих на

висвітлення функціонування судової системи (документальні фільми, створені фахівцями ЗМІ у співпраці із судовими органами та за підтримки керівників судових органів, які представляють конкретні аспекти діяльності судової влади, як-от щоденну роботу прокурорів для неповнолітніх); 6) присутність у соціальних мережах, особливо у Facebook (Циганок, 2019, с. 109–110). Окреслені напрями взаємодії здатні забезпечувати інформативне висвітлення результатів діяльності цього правоохоронного органу, тим самим сприяти підвищенню рівня довіри до населення, а також надавати інформацію, що свідчить про протиправність дій окремих суб'єктів чи груп осіб.

Так, наприклад, за сучасних умов, за допомогою розвідки за відкритими даними (Open Source Intelligence), до яких належать і соціальні мережі, представники медіа виявляють факти причетності громадян України до колабораційної діяльності. Один лише незалежний антикорупційний центр NGL media, уособлений об'єднанням журналістів «Наші гроші. Львів», на підставі аналізу відомостей із відкритого російського Єдиного державного реєстру юридичних осіб та інших відкритих джерел виявив осіб, які, імовірно, учинили дії, у яких убачаються ознаки колабораційної діяльності. Згідно з отриманими ними даними, майже 1 578 громадян України на тимчасово окупованих територіях очолили окупаційні органи влади та місцевого самоврядування, установи, підприємства й організації різної відомчої належності (Столяров, Тузяк, Максименко, 2023). Випадки, коли журналістські розслідування ставали підставою для відкриття кримінального провадження або притягнення особи до адміністративної відповідальності, є непоодинокими, що й актуалізує потребу вироблення адміністративно-правового механізму взаємодії органів прокуратури та медіа, зокрема за умов виявлення фактів, у яких убачаються ознаки адміністративних або кримінальних правопорушень, адже поки що за медіа навіть не закріплено обов'язку інформувати про такі факти, які потребують компетентної перевірки, правоохоронні органи.

Зважаючи на тривалу дію воєнного стану на території України, протягом якого суттєвого розширення зазнали напрями діяльності громадських організацій, можемо зауважити назрівання потреби нормативного врегулювання алгоритмів дій останніх в аспекті документування воєнних злочинів. Адже натеper діяльність інститутів громадянського суспільства вже не має характеру засвідчення масштабів протиправних дій країни-агресора. Пріоритетним є забезпечення належної процедури документування воєнних злочинів, зокрема й громадськими організаціями, які, на відміну від правоохоронних органів, не обмежені такими умовами, як територіальний принцип діяльності, неможливість реалізації повноважень на тимчасово окупованих територіях, обмеженість техніко-криміналістичного забезпечення тощо. До того ж досить часто члени громадських організацій завдяки проведених ними заходам можуть випадково виявитися очевидцями воєнного злочину або опинитися на місці події, а за наявності відповідних знань і навичок – навіть зможуть виконати

дії, спрямовані на документування таких фактів. Водночас нормативне врегулювання засад такої діяльності ще й актуалізоване потребою забезпечення подальшого судового розгляду цих справ у Міжнародному кримінальному суді. Алгоритми дій представників громадських організацій мають передбачати положення щодо дотримання конфіденційності під час виявлення, отримання та збирання персональних відомостей потерпілих, а також про виявлені протиправні факти, що мали місце та завдали шкоди суспільним відносинам. Особливу увагу в них варто приділити порядку й особливостям дій громадських організацій з виявленими речовими доказами або предметами, які зберегли на собі сліди протиправної діяльності.

За підтримки інститутів громадянського суспільства органи прокуратури можуть провадити інформаційні заходи превентивного характеру для громадськості. Важливої ролі може набути взаємодія органів прокуратури, адвокатури та правозахисних громадських організацій у напрямі реалізації освітніх і наукових заходів, спрямованих на підвищення професійної компетентності працівників інших правоохоронних органів, зокрема Національної поліції тощо.

Отже, взаємодія органів прокуратури й інститутів громадянського суспільства в контексті реалізації правоохоронної функції відбувається, а напрями взаємодії цих суб'єктів досить стрімко розширюються, незважаючи навіть на відсутність нормативно закріплених засад їхньої сумісної діяльності. Водночас для забезпечення системного, сталого характеру взаємодії інститутів громадянського суспільства та прокуратури, приведення її в рамки правового поля, важливим є реформування чинного законодавства. На нашу думку, можливим є доповнення Закону України «Про прокуратуру» окремим розділом про засади взаємодії прокуратури й інститутів громадянського суспільства, адже навіть сучасні реформи доводять потребу налагодження комунікації згаданих суб'єктів.

3. Концепція «Прокурор громади» як перспективний напрям налагодження взаємодії із громадськістю

У позитивному аспекті варто згадати реформи, що відбуваються нині за ініціатииви Офісу Генерального прокурора України, однією з яких є впровадження концепції «Прокурор громади». Передумовами реалізації останньої є потреба налагодження довгострокового ініціативного партнерства між прокуратурою, органами правопорядку, громадами та громадськими організаціями, зокрема й ветеранськими та волонтерськими, закладами освіти, бізнес-асоціаціями, яке покликане забезпечити ефективне вирішення проблем із безпекою у громадах (підвищення громадської безпеки), запобігання кримінальним правопорушенням і, як результат, поліпшення якості життя членів громад (Концепція взаємодії органів прокуратури із громадами, 2023).

Окремо згаданою Концепцією визначено, що співпраця не обмежується суто органами публічного адміністрування, навпаки – вона має бути

налагоджена і з неурядовими організаціями, зокрема тими, які впливають або можуть чинити вплив на зниження рівня злочинності та спроможні вирішувати проблемні аспекти життя громади. Також у ній наголошено на важливості співпраці з інститутами громадянського суспільства, поглибленні комунікації та посиленні співпраці з медіа (Концепція взаємодії органів прокуратури із громадами, 2023).

Як визначено в інформаційних матеріалах, підготовлених Офісом Генерального прокурора, принципами останньої є: прозорість і відкритість, системність і комплексність, нові критерії оцінювання роботи.

Прозорість і відкритість засвідчують цілеспрямоване прагнення налагодження системної комунікації з населенням та іншими зацікавленими суб'єктами щодо усунення проблем, які виникають та позначаються на якості життя громади, а також визначення стратегічних пріоритетів розвитку такої співпраці. Принципи системності та комплексності спрямовані на проведення всебічного аналізу злочинності у громаді, вироблення стратегії щодо протидії цьому антисуспільному явищу. Нові критерії оцінювання роботи передбачають урахування результатів роботи, пов'язаних із результатами розслідування кримінальних проваджень, отже, зниження рівня злочинності, тим самим підвищення рівнів громадської безпеки та порядку в межах громади. Водночас інформації про освітні програми, які спеціально будуть викладати для відібраних кандидатів, посадових інструкцій останніх, поки що не так багато.

Зазначене лише дозволяє підсумувати, що Офіс Генерального прокурора України відкритий до співпраці з інститутами громадянського суспільства. Це засвідчується запланованими реформами, водночас продовжує залишатися невирішеним питання про безпосередні форми взаємодії тепер уже прокурорів громади та неурядових організацій, уособлених формалізованими структурами громадянського суспільства. Ця проблематика потребує свого вирішення, виходячи з того, що саме прокурор громади, як ніхто інший, зможе безпосередньо взаємодіяти з населенням, місцевими медіа, громадськими організаціями й іншими об'єднаннями громадян.

Отже, поки чинне профільне законодавство спеціально не визначає порядку взаємодії органів прокуратури з інститутами громадянського суспільства, не врегульовує та не передбачає конкретних форм взаємодії останніх, перспективною варто вважати Концепцію «Прокурор громади». Саме остання націлена на налагодження плідної комунікації прокуратури з неурядовими організаціями, зокрема тими, які впливають або можуть чинити вплив на зниження рівня злочинності та спроможні вирішувати проблемні аспекти життя громади. На нашу думку, зважаючи на реалії сьогодення, нині перед законодавцем має бути актуалізоване завдання щодо визначення та закріплення в чинній правовій системі України реальних можливостей участі інститутів громадянського суспільства в реалізації правоохоронної функції держави, зокрема в межах адміністративно-правового механізму взаємодії останніх

з органами прокуратури. Саме цей шлях забезпечить концептуальний розвиток громадянського суспільства та системи судочинства в напрямках людиноцентризму, динамічності та доступності.

4. Діяльність прокуратури держав Європи

Органи прокуратури держав Європи вирізняються за змістом функцій і обсягом повноважень, що зазвичай зумовлено особливостями правової системи кожної держави. Так, для країн континентальної правової сім'ї характерні створення та функціонування органів прокуратури, а в державах романської групи такі органи уособлені «публічним міністерством» або «фіскалією». Водночас моделі, місце та роль окреслених органів відрізняються в кожній окремо взятій державі, залежно від її історичних і правових традицій. Як вказують у юридичній літературі, закріплення правового статусу прокуратури та визначення її функцій зумовлені місцем і роллю прокуратури в системі органів державної влади, а також мірою усталеності демократичних цінностей у державі та суспільстві (Хорсуненко, 2019, с. 7).

Правову основу діяльності представників органів прокуратури держав Європи здебільшого становлять національні конституції та закони, а також підзаконні нормативно-правові акти. У деяких країнах обсяги правових статусів органів прокуратури визначені окремими процесуальними кодексами, національними законодавчими актами, а подекуди – навіть актами міжнародних регіональних організацій. У контексті окреслення окремих аспектів взаємодії органів прокуратури держав Європи й інституцій громадянського суспільства вважаємо за потрібне наголосити на особливостях статусу, місця та специфіки діяльності згаданих органів, залежно від країни, яку вони представляють.

Беззаперечно, для більшості держав, зокрема таких, як Данія, Естонія, Польща, Словенія, Фінляндія, Чехія, пріоритетним залишається здійснення кримінального переслідування та нагляду за порядком здійснення досудового слідства, законністю дотримання судових рішень, а також дотриманням прав особи під час позбавлення й обмеження її волі. Водночас для багатьох держав основним завданням національних органів прокуратури є захист інтересів держави, прав і свобод громадян, підприємств, установ, організацій, шляхом здійснення контролю за дотриманням законів, швидким і ефективним відправленням правосуддя (Австрія, Бельгія, Італія, Люксембург, Німеччина, Нідерланди, Румунія, Франція).

Також непоодинокими випадками є проведення прокуратурою досудового слідства, реалізації спеціальних наглядових функцій, реалізації превентивних заходів, спрямованих на запобігання порушень закону й інших, обов'язкових до виконання, правил; усунення причин і умов скоєння кримінальних злочинів. Такий характер діяльності притаманний органам прокуратури Литви, Португалії, Словаччини, Угорщини, Швеції. Прокуратура в Болгарії, Греції, Іспанії, Латвії сприяє відновленню правосуддя з метою захисту законності прав громадян і охоронюваних законом інтересів. Водночас підтримання

державного обвинувачення в суді здійснюється органами прокуратури Великої Британії, Ірландії, Кіпру, Мальти (Хорсуненко, 2019, с. 8–12).

На підставі аналізу юридичної літератури можемо зауважити, що громадянське суспільства в державах Європи є більш прогресивним, аніж українське. Вони чітко проголошують, що основним конституційним обов'язком органів прокуратури є захист і забезпечення соціальних інтересів, правової системи та демократичного режиму (Nunes, 2020). Заслугою представників громадянського суспільства зарубіжних країн є те, що вони пропагують ідеї неприпустимості безконтрольного застосування прокурорами заходів, спрямованих на протидію злочинності, неякісної практики розслідування та частого допущення судових помилок тощо (Hawes, 2020). Важливим також є те, що саме інститути громадянського суспільства визначають пріоритетні напрями діяльності офісу прокурора, яким треба приділяти «особливу увагу» у забезпеченні судового переслідування (Cusato, 2018; Viola, Pepe, Ventura, 2020).

5. Висновки

Виходячи із сучасних реалій, у яких відбувається розвиток інститутів громадянського суспільства України, важливим є налагодження їх комунікації та взаємодії з органами прокуратури. Перспективними до впровадження вбачаються такі форми реалізації правоохоронної функції держави, що здійснюються шляхом цілеспрямованої взаємодії окреслених суб'єктів. До таких форм можуть бути віднесені: залучення медіа до інформування населення про результати та характер діяльності органів прокуратури, повідомлення засобами медіа органів прокуратури про результати проведених ними журналістських розслідувань для здійснення компетентної перевірки останніх щодо виявлення фактів протиправної поведінки окремих суб'єктів чи їх груп, так би мовити, «ініціювання засобами медіа перевірок за результатами проведених ними розслідувань».

Окрім цього, важливим є залучення громадських організацій, зокрема правозахисних, та інших об'єднань громадян до сумісного проведення інформаційно-просвітницьких, наукових заходів, залучення останніх до таких актуальних форм діяльності, як документування воєнних злочинів, проведення розвідок відкритих даних і аналізу соціальних мереж щодо виявлення протиправних дій окремих суб'єктів тощо.

Визначені перспективи подальшої взаємодії прокуратури з інститутами громадянського суспільства зумовлюють потребу нормативного закріплення відповідних правових засад цієї діяльності, що можливе шляхом внесення змін до Закону України «Про прокуратуру», зокрема доповнення його окремим розділом, який має визначити та закріпити фундаментальні засади взаємодії органів прокуратури з інститутами громадянського суспільства. Виходячи з реалій сьогодення, а також ураховуючи окреслене, важливим є розроблення раціональних законодавчих новел і виваженого підходу щодо їх упровадження, яким мають передувати ґрунтовні наукові дослідження.

Список використаних джерел:

1. Cusato E. From Ecocide to Voluntary Remediation Projects: Legal Responses to Environmental Warfare in Vietnam and the Spectre of Colonialism. *Melbourne Journal of International Law*. 2018. № 19 (2). P. 494.
2. Hawes C. Transforming the culture of Chinese prosecutors through guiding cases. *New Criminal Law Review*. 2020. № 23 (2). P. 196–235. <https://doi.org/10.1525/nclr.2020.23.2.196>.
3. Nunes R. Access to Justice and the Legal Complex: Building a Public Defenders' Office in Brazil. *Journal of Politics in Latin America*. 2020. № 12 (2). P. 155–176. <https://doi.org/10.1177/1866802X20942780>.
4. The long way back to society: The Brazilian Public Prosecution Service and the de institutionalization of mental health / A.C. Viola et al. *Revista de Direito Sanitario*. 2020. № 20 (2). P. 5–29. <https://doi.org/10.11606/ISSN.2316-9044.V20I2P05-29>.
5. Ковалів М.В. Координаційна діяльність прокуратури. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. №. 2. С. 228–232. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.38>.
6. Конституція України : від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
7. Концепція взаємодії органів прокуратури із громадами («Прокурор громади») : наказ Офісу Генерального прокурора України від 11 серпня 2023 р. № 224. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0224905-23#Text> (дата звернення: 28.11.2023).
8. Корнякова Т.В. Прокуратура і органи позавідомчого контролю: нагляд і взаємодія : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10. Одеса, 2004. 20 с.
9. Курбатова І.С. Міжнародне співробітництво прокуратури України під час кримінального провадження в порядку перейняття. *Приватне та публічне право*. 2020. № 1. С 87–91. <https://doi.org/10.32845/2663-5666.2020.1.18>.
10. Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 рр. : Указ Президента України від 27 вересня 2021 р. № 487/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021> (дата звернення: 28.11.2023).
11. Окопник О.М. Сучасні питання взаємодії прокуратури України та громадськості. *Наукові записки. Серія «Право»*. 2020. № 8. С. 59–63.
12. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697–VII. Дата оновлення: 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18/card2#Card> (дата звернення: 28.11.2023).
13. Наші зрадники / А. Столяров та ін. *NGL.media*. URL: <https://ngl.media/2023/09/28/nashi-zradniki> (дата звернення: 28.11.2023).
14. Хорсуненко О.В. Прокуратура України та країн – членів Європейського Союзу: порівняльне дослідження : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10. Одеса, 2019. 221 с.
15. Циганок С.В. Правові засади взаємодії органів прокуратури із ЗМІ та громадськістю. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 10. С. 107–110. <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.10.18>.

References:

1. Cusato, E. (2018). From Ecocide to Voluntary Remediation Projects: Legal Responses to Environmental Warfare in Vietnam and the Spectre of Colonialism. *Melbourne Journal of International Law*, № 19 (2), pp. 494.
2. Hawes, C. (2020). Transforming the culture of Chinese prosecutors through guiding cases. *New Criminal Law Review*, № 23 (2), pp. 196–235. <https://doi.org/10.1525/nclr.2020.23.2.196>.
3. Nunes, R. (2020). Access to Justice and the Legal Complex: Building a Public Defenders' Office in Brazil. *Journal of Politics in Latin America*, № 12 (2), pp. 155–176. <https://doi.org/10.1177/1866802X20942780>.

-
4. Viola, A.C., Pepe, V.L.E., Ventura, M. (2020). The long way back to society: The Brazilian Public Prosecution Service and the de institutionalization of mental health. *Revista de Direito Sanitario*, № 20 (2), pp. 5–29. <https://doi.org/10.11606/ISSN.2316-9044.V20I2P05-29>.
 5. Kovaliv, M.V. (2023). Coordination activity of the prosecutor's office. *Analytical and Comparative Jurisprudence*, № 2, pp. 228–232. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.38> [In Ukrainian].
 6. Constitution of Ukraine from 28. June 1996, 254-к/96-VR (1996). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, № 30, Art. 141 [In Ukrainian].
 7. Order of the Prosecutor General's Office of Ukraine "The concept of interaction between prosecutor's offices and communities ("Community Prosecutor")" from 11 August 2023, No. 224 (2023, August 11). Retrieved 28. November 2023. From: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0224905-23#Text> [in Ukrainian].
 8. Kornjakova, T.V. (2004). Prosecutors and organs of our departmental control: supervision and interaction. (Candidate's thesis). Odessa [In Ukrainian].
 9. Kurbatova, I.S. (2020). International cooperation of the prosecutor's office of Ukraine during criminal proceedings in order of adoption. *Private and Public Law*. № 1, pp. 87–91. <https://doi.org/10.32845/2663-5666.2020.1.18> [In Ukrainian].
 10. Decree of the President of Ukraine of 27 September 2021 "On the National Strategy for Promoting the Development of Civil Society in Ukraine for 2021–2026" № 487/2021 (2021). Retrieved 28. November 2023. From: <https://zakon.rada.gov.ua/go/487/2021> [In Ukrainian].
 11. Okopnyk, O. (2020). Current issues of interaction between the prosecutor's office of Ukraine and the public. *Scientific notes. Series: Law*, № 8, pp. 59–53 [In Ukrainian].
 12. Law of Ukraine "On the Prosecutor's Office" from 14 October 2014, № 1697–VII (2014, October 14). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, № 2–3, Art. 12. Retrieved 28. November 2023. From: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18/card2#Card> [In Ukrainian].
 13. Stolyarov A., Tuzyak N., Maksimenko V. (2023, September 28). Our traitors. NGL.media. Retrieved 28. November 2023. From: <https://ngl.media/2023/09/28/nashi-zradniki> [In Ukrainian].
 14. Horsunencko, O.V. (2019). Prosecutors Ukraine and countries of the European Union: a comparative study (Candidate's thesis). Odessa [In Ukrainian].
 15. Tsyganok, S. (2019). Legal principles of interaction of the prosecutor's office with mass media and the public. *Entrepreneurship, Economy and Law*, № 10, pp. 107–110. <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.10.18> [In Ukrainian].

LEGAL PRINCIPLES OF INTERACTION THE PROSECUTOR GENERAL'S OFFICE OF UKRAINE WITH CIVIL SOCIETY INSTITUTIONS

Pylyp Victoria,

Candidate of Law (PhD of Law),

*Associate Professor at the Department of Administrative, Financial and Information Law
Uzhhorod National University*

orcid.org/0000-0001-6483-0749

victoria.pylyp@ukr.net

Purpose. The purpose of the article is to clarify the principles of cooperation between the prosecutor's office and institutions of civil society in the context of the implementation of the law enforcement function. **Methods.** A complex of general and special scientific research methods represents the theoretical and methodological basis of the research. In particular, the method of

analysis and synthesis, systemic, systemic-structural, and comparative-legal was used during the analysis of the current legislation of Ukraine and the assessment of the current state of regulation of certain aspects of the interaction of the prosecutor's office with institutions of civil society. The methods of analysis, synthesis, and forecasting contributed to the definition of certain debatable provisions of the "Community Prosecutor" concept. In general, a comprehensive approach to the application of general and special scientific research methods ensured the reliability and validity of formulated conclusions, recommendations, and suggestions. **Results.** The conducted textual analysis of the Constitution of Ukraine and the Law of Ukraine "On the Prosecutor's Office" proved that the main profile legislative acts do not define the legal basis for the interaction of the prosecutor's office and formalized structures of civil society, in particular such as the media, public organizations and other associations of citizens. This made it possible to state that the current state of legal support for the joint activity of the latter in the context of law enforcement activities is insufficient. Therefore, to ensure the implementation of such activities within the legal framework, the unification of common activity algorithms, and the development of effective forms of interaction, it is important to regulate these aspects at the legislative level. It was found that the implementation of the "Community Prosecutor" Concept is promising in establishing fruitful communication between the prosecutor's office non-governmental organizations, and the population, however, the importance of reforming the legislation to implement the ideas enshrined in it was emphasized. It was determined that the experience of civil society in some countries of Europe and the world is proven. It was established that the latter purposefully certifies that the main constitutional duty of the prosecutor's office is to protect and ensure social interests, the legal system, and a democratic society, and determine the priority areas of activity of the prosecutor's office, which should be given "special attention" in ensuring prosecution. **Conclusions.** Based on the modern realities in which the civil society institutions of Ukraine are developing, it is important to establish their communication and interaction with the prosecutor's office. The following forms of implementation of the law enforcement function of the state, through the joint interaction of the outlined subjects, are considered promising for implementation, such as the involvement of the media in informing the public about the results and nature of the activities prosecutor's office, informing about the results of conducted journalistic investigations to conduct a competent review of the latter to identify facts of illegal behavior of individual subjects or their groups. It is important to involve public organizations, in particular human rights defenders, and other associations of citizens for joint information and educational, and scientific activities, involving the latter in such relevant forms of activity as documenting war crimes, conducting open data investigations, and analyzing social networks to identify illegal actions of individual subjects, etc. It is emphasized that the prospects for further interaction of the prosecutor's office with institutions of civil society dictate the need for normative consolidation of the relevant legal foundations of this activity. In connection with this, it is proposed to make changes to the Law of Ukraine "On the Prosecutor's Office", in particular, to supplement it with a separate section, which should define the fundamental principles of interaction between the prosecutor's office and civil society institutions.

Key words: law enforcement agency, law enforcement function, activity, cooperation, communication, principle, public organization, media, society.